

Jak mohu uplatnit nárok na náhradu škody nebo jiné opravné prostředky / prostředky nápravy vůči pachateli v trestním řízení a komu bych měl příslušnou žádost adresovat?

V průběhu trestního řízení může oběť uplatnit občanskoprávní nárok za újmu nebo ztrátu, která je následkem trestného činu, především během soudního řízení poté, co byla vznesena obžaloba, a může se jednat o uplatnění nároku na odškodnění, náhradu věci nebo úhradu peněz. Tento nárok může oběť vznést u soudu prvního stupně nejpozději při procesním úkonu, při němž může oběť nejdříve předstoupit; o těchto procesních úkonech informuje oběť soud. Pokud tak oběť neučiní, nelze toto opominutí později nijak odůvodnit.

Vznesení občanskoprávního nároku má formální prvky, které upřesňují a požadují právní předpisy. Musí uvádět obžalovanou osobu, na níž oběť uplatňuje občanskoprávní nárok, výslovnou žádost adresovanou soudu, aby vynesl rozsudek, zejména požadovanou částku nebo množství, právo, na kterém je občanskoprávní nárok založen, skutečnosti dokládající uplatňované právo a žádost o rozsudek, jakož i metodu a místo výkonu v případě, že soud v případě občanskoprávního nároku rozhodne o meritu věci.

Kromě toho může oběť uvést svůj záměr uplatnit občanskoprávní nárok ještě předtím, než je vznesena obžaloba, tj. před soudní řízením v přípravném řízení.

Pokud je vznesena obžaloba, předá státní zastupitelství prohlášení oběti soudu.

Soud rozhodne ve věci vzneseného občanskoprávního nároku v trestním řízení, nebo pokud to není možné z důvodů stanovených v právních předpisech, odkáže občanskoprávní nárok, aby byl vyřešen jiným zákonným způsobem, důsledkem čehož nelze tento nárok vymáhat v trestním řízení.

V jaké fázi trestního řízení bych měl nárok uplatnit?

Občanskoprávní nárok lze uplatnit poté, co je vznesena obžaloba, ale záměr uplatnit nárok může být uveden rovněž před vznesením obžaloby, během vyšetřování.

Co mohu v žádosti požadovat a jakým způsobem ji mám předložit (uvést celkovou částku a/nebo specifikovat jednotlivé ztráty, ušlý zisk a úroky)?

Trestní řád uvádí podstatné náležitosti občanskoprávního nároku a nepředepisuje žádné zvláštní formální požadavky.

Pokud jde o podstatu občanskoprávního nároku, může směřovat na odškodnění, náhradu věci nebo úhradu peněz. Obžalovaná osoba, proti níž se nárok uplatňuje, musí být v občanskoprávním nároku uvedena a v podání musí být uvedena výslovná žádost o výrok v rozsudku adresovaná soudu. Podání musí obsahovat požadovanou částku nebo množství. V takovém podání může rovněž osoba, která utrpěla škodu jako přímý důsledek trestného činu, žádat náhradu škody podle občanskoprávních předpisů. Kromě poklesu hodnoty aktiv se u žádosti o náhradu škody může jednat o ušlé příjmy a úrok. Navíc musí uplatňovaný občanskoprávní nárok uvádět právo, jehož se poškozená osoba domáhá, a důvody nároku.

Pokud občanskoprávní nárok neobsahuje tři výše uvedené nejdůležitější prvky potřebné k rozsouzení věci (uvedení obžalované osoby, výslovnou žádost a uplatňované právo), soud okamžitě po zjištění těchto nedostatků žádost odkáže, aby byl projednána jiným zákonným způsobem.

Ke stejným důsledkům zároveň vede nepřítomnost dalších náležitostí občanskoprávního nároku (skutečnosti dokládající nárok a uplatňované právo, uvedení způsobu a místa úhrady), s tím rozdílem, že soud věc odkáže do občanskoprávního řízení až v konečném rozhodnutí, místo toho, aby tak učinil bez prodlení po zjištění nedostatků.

Existuje pro takové žádosti zvláštní formulář?

Právní předpisy nestanoví podobu takových žádostí.

Jaké důkazy musím na podporu své žádosti předložit?

Právní předpisy nestanoví, jaké důkazy je třeba na podporu žádosti předložit. Když soud projednává a vykonává občanskoprávní nárok, skutečnosti ve spisu zohledňuje z moci úřední, bez ohledu na to, zda důkazy poskytla poškozená osoba nebo byly získány z jiného zdroje. Důkazní sílu důkazů neurčují právní předpisy, v trestním řízení může být bez omezení použit jakýkoli důkaz definovaný právními předpisy.

Právní předpisy tudíž nestanoví, jaké důkazy musí být na podporu občanskoprávního nároku předloženy nad rámec povinných skutečností dokládajících občanskoprávní nárok.

Je třeba zaplatit v souvislosti s mojí žádostí nějaké soudní výlohy či jiné poplatky?

Pokud poškozená osoba uplatní v průběhu trestního řízení občanskoprávní nárok, je na tomto základě třeba uhradit pouze poplatek za žádost a odvolání. V takových případech má oběť nicméně zvláštní právo, které ji osvobozuje od povinnosti uhradit poplatek předem.

Poplatek se zpravidla vypočítá na základě hodnoty předmětu občanskoprávního nároku v okamžiku zahájení řízení. Poplatek činí 6 % základu pro výpočet, ale nejméně 15 000 HUF a nanejvýš 1 500 000 HUF.

Mohu si před řízením a/nebo v jeho průběhu vyžádat právní pomoc? Mohu si ji vyžádat, pokud nežiji v zemi, kde řízení probíhá?

Oběť má nárok na to, aby byla soudem, státním zastupitelstvím a vyšetřujícím orgánem informována o svých právech a povinnostech. Pokud je kromě toho zapotřebí rady právního zástupce, odborníka na právní pomoc, nebo je potřeba vypracovat písemný návrh (žalobu, žádost, zprávu, návrh na stíhání atd.) za účelem zahájení řízení na nápravu škody způsobené trestným činem nebo narušením práv nebo zájmů vyplývajícím z trestného činu, poskytne stát na základě žádosti právního zástupce v oblasti právní pomoci nebo právní služby. Náklady na tyto služby hradí místo oběti stát, pokud čistý disponibilní měsíční příjem oběti nepřesahuje minimální starobní důchod a nemá aktiva nebo využití těchto aktiv by bylo neúměrné výhodám, kterých by mohlo být dosaženo pomocí právních služeb. Práva oběti nejsou závislá na státní příslušnosti nebo bydlišti.

V jakém případě trestní soud zamítne můj nárok vůči pachateli nebo o něm odmítne rozhodnout?

Soud odmítne vydat soudní rozhodnutí o přiznání občanskoprávního nároku v průběhu trestního řízení a odkáže, aby byl projednána jiným zákonným způsobem v případech stanovených právními předpisy, jak jsou uvedeny níže. V těchto případech nemůže být nárok oběti přiznán v trestním řízení, ale jen v občanskoprávním řízení. Soud odkáže občanskoprávní nárok k projednání do občanskoprávního řízení v případech, kdy odpovědnost obžalované osoby za trestný čin či přečin nebyla prokázána, protože řízení bylo ukončeno nebo obžalovaná osoba byla zproštěna viny. Totéž se stane, pokud je přiznání občanskoprávního nároku právními předpisy vyloučeno nebo pokud byl nárok uplatněn pozdě. Pokud byl spáchán majetkový trestný čin proti nemovitému majetku a oběť v rámci předběžných opatření požádala o uvolnění majetku, nelze současně o podaném občanskoprávním nároku rozhodnout v trestním řízení. Zároveň nelze občanskoprávní nárok přiznat v trestním řízení, pokud tomu brání překážka podle občanského práva procesního. Takovou překážku může představovat to, když oběť podá námitku podjatosti soudce nebo nepřislušnosti soudu, jak je definováno v zákoně o občanskoprávním řízení, niklovi

však v zákoně o trestním řízení. Totéž platí, pokud v jiné žalobě opírající se o tytéž skutečnosti a důvody nabyly účinnosti právní důsledky podání žaloby nebo byl vynesen konečný rozsudek nebo pokud oběť nebo obžalovaná osoba nemají v občanském řízení způsobilost k právním úkonům. Občanskoprávní nároky, které nelze přiznat u občanskoprávního soudu, nelze přiznat ani v trestním řízení. Pokud osoba uplatňující občanskoprávní nárok není obětí podle trestního práva procesního, nemůže svůj nárok v trestním řízení uplatnit. Ani nemůže být v trestním řízení rozhodnuto o dohodě dosažené mezi obětí a obžalovanou osobou v občanském řízení. Kromě toho nelze o občanskoprávním nároku meritorně rozhodnout, pokud by tím bylo značně zpožděno trestní řízení nebo pokud by to vylučovaly jiné okolnosti. O občanskoprávním nároku, který nevyhovuje zákonným požadavkům, nemůže být rovněž rozhodnuto v trestním řízení, proto bude takový občanskoprávní nárok soudem odkázán k projednání jiným zákonným způsobem.

Mohu se proti takovému rozhodnutí odvolat nebo využít jiných opravných prostředků / prostředků nápravy?

Proti odkázání občanskoprávního nároku k jinému zákonnému způsobu projednání nelze podat opravný prostředek.

Uspokojení občanskoprávního nároku v trestním řízení může být usnadněno prostřednictvím mnoha dalších způsobů náhrady škody. Společně mají to, že v těchto případech není třeba, aby byl nárok oběti vykonán podle občanského práva, ale státní zastupitelství může v některých případech nařídít uspokojení občanskoprávního nároku obžalovanou osobou souhlasem této osoby a toto plnění může vést k nižšímu trestu nebo ukončení trestního řízení. Všechna tato opatření spadají do diskreční pravomoci státního zastupitelství, nicméně oběť má právo požádat o vynesení takových rozhodnutí. Mezi ně patří zastavení řízení za účelem mediace, podmíněný odklad státním zástupcem nebo dohoda nebo narovnání mezi obžalovanou osobou a státním zastupitelstvím. Toto nemá za následek to, že by oběť byla schopna vymáhat svůj nárok prostřednictvím přímého donucení státem, ale obžalovaná osoba může být mnohem motivovanější k dobrovolnému uspokojení nároku oběti.

Jestliže mi soud přizná náhradu škody, jak mohu zajistit, aby bylo rozhodnutí vůči pachateli vykonáno, a jakou pomoc mohu za tímto účelem získat?

Oběť může podat návrh na nařízení předběžného zajištění majetku obžalované osoby nebo aktiv splatných obětí předtím, než bude o občanskoprávním nároku rozhodnuto trestním řízením. To je možné i předtím, než je vznesena obžaloba, pokud oběť uvedla svůj záměr uplatnit občanskoprávní nárok a toto prohlášení obsahuje formální náležitosti občanskoprávního nároku. V takových případech může soud nařídít předběžné zajištění a v případech, kdy jsou prodlení nepřijatelná, tak mohou prozatímně učinit státní zastupitelství nebo vyšetřující orgán.

Na žádost oběti, která požádala o výkon, vydá soud exekuční titul poté, co byl občanskoprávní nárok potvrzen konečným rozhodnutím. Pokud není zatím možné vydat exekuční titul, aby byl nárok uspokojen, ale oběť žádající o výkon předpokládá riziko, že nárok nebude moci být vykonán později, může soud na žádost oběti formou předběžného opatření zajistit požadované finanční prostředky nebo určité předměty.

Poslední aktualizace: 11/03/2019

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.